

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zobrazení japonských božstev v manze *Noragami* od
autorského dua Adačitoka

*Depiction of Japanese deities in manga Noragami by
Adachitoka*

Olomouc 2024, Sabina Valová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Dita Nymburská, PhD.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 8. května 2024

.....
podpis

Anotace

Autor: Sabina Valová

Katedra a fakulta: Filozofická fakulta, katedra asijských studií

Název práce: Zobrazení japonských božstev v manze *Noragami* od autorského dua Adačitoka

Vedoucí práce: Mgr. Dita Nymburská, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Počet stran: 50

Počet znaků (včetně mezer): 69 290

Počet použitých zdrojů: 33

Počet příloh: 16

Klíčová slova: japonská mytologie, šintó, buddhismus, kami, manga, Noragami

Cílem této práce je analýza zobrazení japonských šintoistických a buddhistických božstev v japonské manze *Noragami* a porovnání s jejich tradičním popisem v japonské mytologii. Práce je rozdělena na tři části. V první části této práce stručně uvádím japonskou mytologii se zaměřením na šintó a buddhismus. V další části pak nastiňuji děj mangy *Noragami*, stěžejní částí práce je však analýza zobrazení čtyř vybraných božstev jako postav v této manze a kritické srovnání s jejich tradičním popisem v šintó a buddhismu. Ve třetí části pak shrnuji výsledky svého výzkumu.

Ediční poznámka

V bakalářské práci používám pro přepis japonských a korejských slov českou transkripci, přičemž tyto výrazy jsou napsány kurzívou s výjimkou vlastních jmen. Jména jsou uvedena v japonském stylu zápisu, tedy první příjmení a pak křestní jméno. Pro jména božstev v druhé kapitole používám v japonštině znakový zápis z japonského originálu mangy *Noragami*. Všechny překlady jsou mé vlastní, pokud není uvedeno jinak.

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své práce Mgr. Ditě Nymburské, Ph.D. za její cenné rady a připomínky a čas věnovaný konzultaci mé práce.

Obsah

Anotace.....	3
Ediční poznámka.....	4
Úvod.....	7
1. Japonská mytologie.....	8
1.1 Šintó.....	8
1.2 Buddhismus.....	10
2. Analýza jednotlivých božstev v Noragami.....	13
2.1 Kofuku.....	15
2.2 Bišamon.....	17
2.3 Ebisu.....	22
2.4 Izanami.....	27
3. Závěrečné shrnutí analýzy.....	31
Závěr.....	34
Resumé.....	36
Seznam pramenů.....	37
Seznam použité literatury.....	38
Internetové zdroje.....	39
Seznam příloh.....	41
Obrazové přílohy.....	44

Úvod

Již od dětství mě fascinovaly mytologie různých zemí světa a božstva vystupující v nich. Když jsem byla na základní škole, nejvíce mě zaujala řecká mytologie, o které jsme se zrovna učili. Četla jsem si její mýty a seznamovala se s jejími bohy, polobohy a dalšími nadpřirozenými bytostmi. Když jsem se o pár let později začala zajímat o Japonsko, vzbudil se u mě zájem i o mýty a legendy této země. Spíše než ucelenou mytologii jsem si však četla její útržky a informace o jednotlivých božstvech a také strašidelné příběhy s nadpřirozenými bytostmi zvanými *jókai*.

V té době jsem narazila také na mangu *Noragami*, kterou se budu zabývat ve své bakalářské práci. Nejprve jsem viděla její anime adaptaci, která tehdy zrovna vyšla, a až o něco později jsem četla samotnou mangu. Na tomto díle mě zaujalo právě to, že jeho ústředními postavami jsou japonská božstva. Ta jsou svou povahou poměrně podobná lidem, a zajímalo mě, zda mají své vlastnosti společné s božstvy v mytologii. Také mě upoutalo výtvarné ztvárnění božstev v manze a chtěla jsem zjistit, zda je inspirováno mytologií, či zda je jen výplodem fantazie autorek mangy. Ve své práci jsem se proto rozhodla k této manze vrátit a prozkoumat, jak moc jsou božstva vyskytující se v ní podobná těm v japonské mytologii.

V první části práce proto stručně představím japonskou mytologii, přičemž se zaměřím na dva náboženské směry, a to šintó a buddhismus. U šintó vysvětlím hlavně, co jsou to *kami*, božstva, která budou pro tuto práci podstatná, a původ šintoistické mytologie. U buddhismu nastíním, jak se dostal do Japonska a postupně spojil s šintó.

V druhé části, která bude tvořit stěžejní část této práce, se budu zabývat mangou *Noragami* a zobrazením japonských božstev v ní. Nejprve představím děj mangy a seznámím čtenáře se základními pojmy, které se v ní vyskytují. Poté provedu analýzu postav čtyř božstev z této mangy. Analýza dvou božstev (konkrétně Bišamonten a Ebisua) je o něco delší, protože těmto dvěma božstvům je v manze věnováno poměrně více prostoru než ostatním dvěma. Následně popíšu, jak jsou tato božstva zobrazena v japonské mytologii, a to porovnáím s božstvy v manze.

V poslední části shrnu výsledky svého výzkumu a porovnáím, jak moc se božstva liší od svých mytologických protějšků a v čem konkrétně.

1. Japonská mytologie

Hlavními zdroji japonské mytologie jsou šintó a buddhismus s prvky taoismu a konfucianismu. Svou vlastní mytologii, která se poněkud liší od mytologie převážné části Japonska, mají členové národnostní menšiny Ainu na ostrově Hokkaidó a obyvatelé souostroví Rjúkjú na jihu země.¹ Jejich mytologií se v této práci však zabývat nebudu a budu se soustředit na mytologii, která převládá ve většině země.

1.1 Šintó

Šintó označuje systém náboženských praktik, idejí a institucí, které vznikly v Japonsku. Postupem času bylo ovlivňováno dalšími náboženskými a myšlenkovými směry, které byly do Japonska přivezeny.²

Hlavním objektem uctívání v šintó jsou *kami* (神), místní božstva přebývající v přírodních jevech a objektech, ale mohou to být také významní jedinci, kteří byli po své smrti prohlášeni za *kami*. Každé *kami* je „*kami* něčeho,“ toto označení se často pojí s přírodními jevy, např. *kami* vody nebo *kami* ohně, přičemž mnohdy jedno *kami* spadá pod více oblastí a nevládne jen jedné. Tak stejně může jedné oblasti vládnout více *kami* nezávisle na sobě (např. Raiden, 雷電, i Takemikazuči, 建御雷/武甕槌, jsou oba *kami* blesku). Ohledně počtu *kami* se udává pojem *jaojorozu no kami*³, což v podstatě znamená nekonečné množství *kami*.⁴ *Kami* jsou uctívána ve svatyních po celém Japonsku.⁵

Kami se dělí do několika kategorií podle svého původu, a to konkrétně:⁶

- I. **Tradiční *kami*** – *kami*, která byla zmíněna v kronikách *Kodžiki* a *Nihon šoki*⁷
 - a. **Nebeská *kami*** (*amacukami*, 天津神) – *kami*, která se zjevila na nebi předtím, než byla stvořena země, a jejich potomci, například stvořitelská božstva Izanagi

¹ WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 7.

² KRAEMEROVÁ, Alice. Šintó. In: ANDĚLOVÁ, Petra, KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka (ed.). *Základy asijských náboženství*. II. díl, Taoismus, konfucianismus, (neo)konfucianismus v Koreji, šintoismus, islám ve V a JV Asii. Praha: Univerzita Karlova, 2005, s. 101–142. S. 101.

³ Doslova „osm milionů *kami*“.

⁴ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 27–29.

⁵ ŌBAYASHI, Taryō. Shintō and Buddhism in Japan. In: KREINER, Josef (ed.). *The impact of traditional thought on present-day Japan*. Mnichov: Iudicium, 1996, s. 109–132. S. 114–115.

⁶ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 32–36.

⁷ První japonské kroniky, podrobněji budou rozebrány v další části této kapitoly.

(イザナギ/伊射奈岐) a Izanami (サナミ/誘な女), jejich potomci bohyně slunce Amaterasu (天照) a bůh bouří Susano'o (須佐之)

- b. **Pozemská kami** (*kunicukami*, 国神) – většinou místní *kami*, která se zrodila z řek, moří a dalších přírodních objektů, a poté se usadila na Zemi, ale patří sem také někteří potomci nebeských *kami*, například bůh magie a medicíny Ókuninuši (大国主)
- c. **Navštěvující kami** (*marebito*, 賓) – *kami*, která navštívila Japonsko ze zámoří a podílela se na stvoření a ovládnutí jeho území, například bůh léčení a sake Sukunabikona (少彦名神)

II. **„Nová“ kami** – *kami*, která začala být uznávána a uctívána po napsání prvních japonských kronik

- a. **Oficiálně jmenovaná kami** – tato *kami* byla přidána na seznam oficiálně uctívaných *kami* až po sepsání prvních kronik, patří mezi ně například bůh války Hačiman (八幡神) a bůh rýžové sklizně Inari (稻荷)
- b. **Lidé, kteří byli prohlášeni za kami** – podobně jako v předchozí kategorii i tato *kami* byla jmenována státem, přičemž do této kategorie patří lidé, kteří se zasloužili o posmrtné povýšení na *kami*, například učenec Sugawara no Mičizane (菅原道真/菅原道眞), který byl prohlášen za boha vzdělání Tendžina (天神), nebo zesnulí japonští císaři
- c. **Kami s buddhistickými kořeny** – některá *kami* pochází z buddhistického panteonu, například bódhisattva milosrdenství Kannon (觀音)

III. **Místní kami** – místní podoby *kami*, která nebyla zahrnuta do státního kultu, například dračí *kami* Rjúdžin (龍神)

Známe dva stěžejní prameny šintoistické mytologie, a to konkrétně kroniky *Kodžiki* a *Nihon šoki*.

Kronika *Kodžiki* (古事記, „Záznamy dávných událostí“) byla dokončena v roce 712 na příkaz císaře Tenmua (天武天皇, *Tenmu tennó*, vládl 673–686). Její první svazek vypráví o mýtu stvoření japonských ostrovů a božstvech, která tento čin následovala. Druhý a třetí svazek

pak popisují vlády jednotlivých císařů od prvního legendárního císaře Džinmua (神武天皇, *Džinmu tennó*, vládl 660–585 př. n. l.) po císařovnu Suiko (推古天皇, *Suiko tennó*, vládla 592–628 n. l.). Někteří z těchto císařů jsou zmíněni ovšem jen zde a nelze historicky doložit, zda opravdu existovali a vládli.

Kronika *Nihon šoki* (日本書紀, „Japonské záznamy“), někdy nazývána také *Nihongi* (日本紀) byla dokončena v roce 720. Na rozdíl od *Kodžiki* se nejedná o souvislý text, ale kompilaci různých spisů, konkrétně nedochovaných historických spisů *Kiudžiki* (旧事紀), které možná sloužily jako základ i pro kroniku *Kodžiki*, dalších historických spisů a mýtů, které již tehdy byly sepsané, a v neposlední řadě také genealogických záznamů tehdejších vznešených rodů. Zatímco *Kodžiki* je obsahově bohatší z hlediska mytologie, *Nihon šoki* se zaměřuje spíše na historii, ovšem v prvních svazcích je zahrnuta i mytologie japonských ostrovů.⁸

1.2 Buddhismus

Buddhismus se do Japonska dostal v 6. století⁹ z korejského království Päkče, kdy do Japonska oficiální výprava vyslaná korejským králem Söngem přivezla sošku Buddhy Šákjamuniho a buddhistické sútry.¹⁰ Někteří členové císařského dvora zprvu na buddhismus pohlíželi poněkud skepticky s obavami, že jeho příchod je jakýsi útok na japonská božstva. Jediný dvorský rod, který tehdy buddhismus naplno přijal, byl vlivný rod Soga. Více uznávaný na císařském dvoře začal být buddhismus až díky princovi Šótokuovi (聖德太子, *Šótoku taiši*, regentem 593–622), který vedl disputace o jeho spisech a kterému je připisováno autorství Ústavy o sedmnácti člancích, v níž je spojen buddhismus s konfuciánskými myšlenkami jako základ státu.¹¹ Nicméně jeho autorství tohoto spisu není jisté a je možné, že mu bylo připsáno až posmrtně na jeho počest.¹²

⁸ *Nihongi: Chronicles of Japan from the Earliest Times to A.D. 697*. Přeložil W. G. Aston. Londýn: Kegan Paul, Trench, Trübner & co., limited, 1896. Předmluva.

⁹ Podle kroniky *Nihon šoki* v roce 552, podle jiných spisů již v roce 538.

¹⁰ DEAL, William E. a RUPPERT, Brian. *A Cultural History of Japanese Buddhism*. Chichester: Wiley Blackwell, 2015. S. 21–26.

¹¹ LIŠČÁK, Vladimír. Buddhismus ve V a JV Asii. In: KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. I. díl, Judaismus, islám, hinduismus, džinismus, buddhismus, sikhismus, pársismus. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004, s. 218–269. S. 223–224.

¹² MATSUNAGA, Daigan a MATSUNAGA, Alicia. *Foundation of Japanese Buddhism. Vol. 1, The aristocratic age*. Tokio: Buddhist Books International, 1996. S. 14.

V Japonsku však nebyly přijaty všechny aspekty buddhistické doktríny, ale jen některé. Mezi ně patří například uctívání předků, které již předtím v Japonsku existovalo a bylo tedy pro tehdejší Japonce snadno pochopitelné. Navíc také přijali teorii reinkarnace duše a myšlenku vysvobození z koloběhu života, které pro ně doposud byly nepochopitelné. Obě tyto myšlenky mají vliv na myšlení Japonců dodnes.¹³

Po svém přijetí na japonských ostrovech se buddhismus postupně začal prolínat se šintó a velké množství buddhistických chrámů se začalo stavět v těsné blízkosti šintoistických svatyní. Významný posun ve vzájemném ovlivňování těchto dvou náboženství přinesl esoterický buddhismus, který z Číny v období Heian (794–1185) přivezli mnichové Saičó (最澄, 767–822) a Kúkai (空海, 774–835).¹⁴ Mnich Saičó, posmrtným titulem Dengjó daiši (伝教大師, „Velký učitel Buddhova učení“), přivezl do Japonska učení školy Tendai (天台宗, „Škola z pohoří Tendai“). Učení této školy se opírá o Lotosovou sútru¹⁵ a jeho hlavním cílem je syntéza všech forem buddhismu v jednu velkou existenci.¹⁶ Mnich Kúkai, posmrtným titulem Kóbó daiši (弘法大師, „Velký učitel rozšiřující zákon“), založil v Japonsku buddhistickou školu Šingon (真言宗, „Škola pravého slova“), která klade důraz na správné čtení manter a magické formule.¹⁷ Tyto dvě školy mají podobnou hlavní myšlenku a to takovou, že buddha nebo budoucí buddha se nachází téměř ve všem, což je podobné s pohledem na *kami* v šintó. Japonská domácí božstva byla tedy některými buddhistickými školami prohlášena za vtělení buddhů („probuzených“) a bódhisattvů („usilujících o probuzení“) z buddhistického panteonu.¹⁸

¹³ ŌBAYASHI, Taryō. Shintō and Buddhism in Japan. In: KREINER, Josef (ed.). *The impact of traditional thought on present-day Japan*. Mnichov: Iudicium, 1996, s. 109–132. S. 112.

¹⁴ KRAEMEROVÁ, Alice. Šintó. In: ANDĚLOVÁ, Petra, KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka (ed.). *Základy asijských náboženství*. II. díl, Taoismus, konfucianismus, (neo)konfucianismus v Koreji, šintoismus, islám ve V a JV Asii. Praha: Univerzita Karlova, 2005, s. 101–142. S. 105–106.

¹⁵ Jedno z nejrozšířenějších buddhistických písem v celé Asii, její hlavní myšlenkou je to, že ke spáše stačí samotná víra.

¹⁶ EARHART, H. Byron. *Náboženství Japonska: mnoho tradic na jedné svaté cestě*. 2. vyd. Přeložil Robin Šóen HEŘMAN. Praha: Prostor, 1999. S. 50–51.

¹⁷ LIŠČÁK, Vladimír. Buddhismus ve V a JV Asii. In: KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. I. díl, Judaismus, islám, hinduismus, džinismus, buddhismus, sikhismus, pársismus. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004, s. 218–269. S. 233–234.

¹⁸ KRAEMEROVÁ, Alice. Šintó. In: ANDĚLOVÁ, Petra, KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka (ed.). *Základy asijských náboženství*. II. díl, Taoismus, konfucianismus, (neo)konfucianismus v Koreji, šintoismus, islám ve V a JV Asii. Praha: Univerzita Karlova, 2005, s. 101–142. S. 105–106.

Zejména v 10. století se začala šířit teorie *hondži suidžaku* (本地垂迹)¹⁹, která tuto myšlenku významně podporovala. Božstva z buddhistické mytologie tak obvykle v japonském prostředí vystupují jako božstva, která konají zázraky. Jedním z nejvýznamnějších vtělení buddhistických božstev je ženská inkarnace bódhisattvy Kannon, která se jako bohyně soucitu a pochopení stala populární mezi prostými lidmi. Výsledkem této koexistence šintó a buddhismu bylo to, že četná japonská božstva začala být vnímána jako dvojediná. Původně buddhistická božstva si zachovávala své původní vlastnosti, zároveň se ale projevovala skrze *kami* a přejímala i jejich doplňující vlastnosti.²⁰

Zajímavé je však to, že neplatí, že jedno *kami* je vtělením jednoho buddhistického božstva. Právě naopak „kdo je vtělením koho“ se měnilo postupem času například podle popularity daného buddhistického směru nebo společných charakteristik konkrétních božstev. Jedno buddhistické božstvo mohlo tedy být vtělením několika různých *kami* zároveň.²¹

¹⁹ *Hondži* znamená „pravá forma buddhy“ a *suidžaku* znamená „místní manifestace“, dohromady se tedy jedná o „místní manifestaci pravé formy buddhy“.

²⁰ WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 10–11.

²¹ MATSUNAGA, Daigan a MATSUNAGA, Alicia. *Foundation of Japanese Buddhism. Vol. 1, The aristocratic age*. Tokio: Buddhist Books International, 1996. S. 240–241.

2. Analýza jednotlivých božstev v *Noragami*

Noragami (ノラガミ, „Zbloudilý bůh“) je manga od ženského autorského dua jménem Adačitoka (あだちとか)²², která vycházela v časopise *Gekkan šónen magadžin* (月刊少年マガジン, „Měsíčník pro mládež“) od nakladatelství *Kódanša* (講談社) mezi lety 2010 a 2024.

Tato manga se odehrává v současném Japonsku a její hlavní postavou je „bůh poslíček“ jménem Jato (夜ト), neznámý bůh, jehož snem je mít vlastní svatyni a miliony vyznavačů. Za pět jenů plní různá přání od lidí, aby si vydělal na živobytí. Jednoho dne se při plnění jednoho z nich setká s dívkou jménem Iki Hijori (壱岐ひより), která v domnění, že Jatovi hrozí nebezpečí, skočí před jedoucí autobus, aby ho zachránila. Tím se její duše dočasně oddělí od těla, které zůstane ležet na zemi. Podle následné prohlídky v nemocnici neutrpěla žádné fyzické zranění. Od toho momentu se jí však stává stále častěji, že její tělo upadne do bezvědomí a po světě chodí jen její duše, již k tělu váže „ocas“, který se jí v této formě objeví. Hijori tento stav způsobuje značné potíže v běžném životě, proto vyhledá Jata a požádá ho, aby jí pomohl napevno připoutat její duši zpátky k tělu. Po značném naléhání Jato souhlasí a jejich osudy se propletou. Jato Hijori prozradí, že se z ní stala bytost na hranici mezi životem a smrtí, stejně jako je on. Nicméně Jato ani po několika dnech nezačne Hijorin problém řešit a řekne jí, že důvodem je to, že mu chybí *šinki* (神器)²³. Hijori se proto rozhodne, že sama Jatovi najde

²² Tohle jméno vzniklo kombinací křestních jmen autorek, kreslířky postav Adači (安達, *14. 12. ????) ve městě Murajama v prefektuře Jamagata) a kreslířky pozadí Tokačiki (渡嘉敷, *28. 11. ????) ve městě Naha v prefektuře Okinawa), あだちとか (*Adačitoka*). Online. コミックナタリー (Comic Natalie), 2024. Dostupné z: <https://natalie.mu/comic/artist/1632>. [citováno 2024-01-27].

Po vystudování vysoké školy se spolu přestěhovaly do Tokia a poslaly svou mangu do redakce časopisu *Gekkan šónen džanpu* (月刊少年ジャンプ, „Měsíčník SKOK pro mládež“), která je však odmítla. Poté svou mangu poslaly do redakce časopisu *Gekkan šónen magadžin*, kde je přijali, a následně zde pracovaly jako asistentky autora mang Katóa Motohira (加藤元浩), *Read the Noragami Interview Manga with Adachitoka*. Online. Kodansha USA, 28. 12. 2015. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive (distributor), <https://web.archive.org/web/20210624202808/https://kodansha.us/2015/12/28/noragami-interview-manga-adachitoka/>. [archivováno 2021-06-24 20:28:08]. [citováno 2024-03-28]. Jejich debut jako kreslířek mangy bylo dílo jménem *Araibu-saišū šinkateki šónen-* (アライブ-最終進化的少年-, 2003–2010), které kreslily podle předlohy od Kawašimy Tadašiho (河島正). Jejich první manga, u které pracovaly na kresbě i příběhu, je *Noragami*, あだちとか (*Adačitoka*). Online. コミックナタリー (Comic Natalie), 2024. Dostupné z: <https://natalie.mu/comic/artist/1632>. [citováno 2024-03-28].

²³ Doslova „božský nástroj“, duše zemřelých. Často se jedná o duše jedinců, kteří zemřeli mladí, božstva si je berou pod svou ochranu a tyto duše se stanou jejich zbraněmi a nástroji, které používají v bitvě s *ajakaši*.

šinki, aby jí byl schopen pomoci. Při svém hledání však narazí na *ajakaši* (妖)²⁴ a zavolá Jata na pomoc. Ten však s ním nemá jak bojovat a oba se dají na útěk. Při něm narazí na duši náctiletého chlapce, ze které Jato udělá svou *šinki* a pojmenuje ho Jukine (雪音). Jukine se vzápětí nato změní v meč, se kterým Jato porazí *ajakaši*. Poté se promění v blondátoho chlapce, jak vypadal před svou smrtí. Jukine poté začne žít s Jatem a manga dále sleduje společné osudy těchto tří postav. Postupně se zde setkávají s dalšími božstvy, která mají s Jatem jak kladný, tak záporný vztah.²⁵

Každé božstvo má běžně alespoň jednu *šinki* (神器, „božský nástroj“), nicméně není nijak omezené, kolik *šinki* může jedno božstvo vlastnit. Jedná se o duše zemřelých lidí, které po smrti bloudí světem a nacházejí se v prostoru mezi životem a smrtí. Lidem běžně nejsou viditelné, stejně jako samotná božstva, pokud se na jejich přítomnost člověk upřeně nesoustředí. Často se jedná o duše mladých lidí, kteří tragicky zemřeli, najdou se mezi nimi však i duše starších lidí. Všechny ale mají společné to, že svou smrt nezavinily samy. Poté, co si ji božstvo přivlastní a dá jí nové jméno, na sebe *šinki* vezme podobu, jak vypadala těsně před svou smrtí. Když božstvo, které jí vlastní, vysloví její jméno a povolá ji do boje, změní svou podobu. Nemusí se nutně změnit ani ve zbraň, ale v jakýkoli předmět či zvíře, které odpovídá povaze duše. *Šinki* nemůže sama od sebe od svého pána odejít, božstvo ji musí propustit a vymazat jí tak jméno, které jí prvně dalo. Výjimečně se stane, že jedna *šinki* patří více božstvům najednou, která ji všechna mohou ovládat, když ji budou potřebovat. V takovém případě se z ní stane *nora* (野良, „zbloudilá duše“), každé božstvo jí říká jménem, které jí prvně dalo, a všechna tato jména má napsána znakem na svém těle. Na *nory* božstva obecně nepohlížejí velmi pozitivně a spíše se jim vyhýbají, protože takováto duše se jim může kdykoli vzepřít a odejít za jiným božstvem.

Božstva využívají *šinki* v boji proti *ajakaši* (妖), duším zemřelých, které však na rozdíl od *šinki* mají zlé úmysly. Podobně jako *šinki* na sebe berou různou podobu a lidé je běžně nevidí. Shlukují se na temných a pochmurných místech a když se přilepí na člověka, přivedou ho na temné myšlenky. Jakmile duši člověka výrazně poskvírní *ajakaši*, již pro ni není záchrany.

²⁴ Duše zemřelých, které na sebe berou různou podobu. Běžný člověk je nevidí, vidí je jen zvířata, malé děti a lidé na hranici mezi životem a smrtí. Shlukují se na pochmurných místech a pokud se nalepí na člověka, dostane špatnou náladu a depresivní myšlenky. V porovnání se *šinki* jsou ve své podstatě zlé.

²⁵ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 1 (*Noragami 1*). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011.

Jakožto duše již jednou zemřelých lidí nemají *šinki* ani *ajakaši* na rozdíl od božstev možnost reinkarnace.²⁶

2.1 Kofuku

Kofuku (小福), známá také jako Ebisu Kofuku (恵比寿小福), je Jatova přítelkyně a jako jedno z mála božstev k němu chová náklonnost. Podle jejího pseudonymu se může zdát, že se jedná o Ebisua, boha štěstí a rybařství. Nicméně tomu tak není, Kofuku je ve skutečnosti Binbógami (貧乏神), bůh chudoby. Ebisu Kofuku je jen její pracovní jméno, jelikož její věřící její pravé jméno nepoužívají.²⁷ Jakožto bůh chudoby lační po penězích, kterých nemá nazbyt, a od svých věřících si za splnění jejich modliteb účtuje poměrně vysokou částku.²⁸

Má podobu mladé ženy drobné postavy a světlé pleti. Její vlasy mají zářivě růžovou barvu, délku po ramena a na koncích se stáčeji ke krku. Nosí bílou košili s kravatou, krátkou skládanou sukni a černé ponožky pod kolena. Její oblečení připomíná školní uniformu japonských středoškolaček. Sukně i kravata jsou bílé barvy s růžovými pruhy, které jí svou barvou ladí k vlasům. Nehty má nalakované tmavě fialovým lakem, který zas naopak odpovídá barvě jejich očí. Působí roztomilým dojmem.²⁹ Pro oficiální záležitosti, například shromáždění božstev, které se běžně koná jednou za rok v říjnu³⁰ v Takamagahaře³¹, používá stejné oblečení, jen si přes košili obleče černou vestu a černé podkolenky vymění za pruhované černobílé.³²

Je velmi veselá a bezstarostná povahy. Jako ne velmi uctívané božstvo ji těší, když k ní domů někdo přijde na návštěvu, a hned své hosty s úsměvem vítá a nabízí jim občerstvení. Lidí, které má ráda, často objímá, a vymýšlí jim roztomilé přezdívky, např. Hijorin pro Hijori nebo

²⁶ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (Noragami 8). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 158.

²⁷ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (Noragami 2). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 180.

²⁸ 5 000 000 jenů, v přepočtu přibližně necelých 750 000 Kč; あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (Noragami 4). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 9.

²⁹ Viz obrazovou přílohu 1.

³⁰ Tento měsíc je v japonské mytologii znám jako *Kannazuki* (神無月, „Měsíc bez božstev“) nebo *Kamiarizuki* (神有月, „Měsíc s božstvy“) podle úhlu pohledu daného člověka. Dle japonských mýtů se božstva z celého Japonska každý rok v desátém měsíci schází v oblasti Izumo, pro obyvatele oblasti Izumo je to tedy měsíc s božstvy, zatímco pro obyvatele zbytku Japonska je to měsíc bez božstev., ROBERTS, Jeremy. *Japanese mythology A to Z*. New York: Facts On File, 2003. S. 63. Jediný rozdíl je zde v tom, že božstva se v *Noragami* nesetkávají v Izumo, ale v Takamagahaře.

³¹ Vysoká nebeská pláň z japonské mytologie, místo, kam mohou jen božstva a jejich *šinki*.

³² Viz obrazovou přílohu 2.

Jukkí pro Jukineho.³³ Předem nezvažuje svá slova a říká, co ji napadne, čímž občas dojde k nedorozumění. Například při prvním setkání s Hijori a Jukinem s bezstarostným výrazem prohlásí, že její *šinki* Daikoku má rád děti, načež Hijori ochranně dá ruku před Jukineho, který vypadá jako chlapec ve věku okolo 14 let.³⁴ Má ráda zábavu a lehce se nechá ovlivnit Jatovými bláznivými nápady, ve kterých ho podporuje a často se v jejich provádění k němu i přidá.³⁵

Svých blízkých a přátel si velmi váží a ráda s nimi tráví čas. Když jsou v nesnázích, neváhá se vydat je zachránit a postavit se tak i dalším božstvům nehledě na to, jak jsou silná.³⁶

Jakožto bůh chudoby svými schopnostmi dokáže způsobit jen zlo a katastrofy. Když mávne svou *šinki* jménem Kokki (黒器), která na sebe jako zbraň bere podobu vějíře, otevře se díra do země, ze které do světa živých proudí *ajakaši*.³⁷ Mávnutím své *šinki* také dokáže otevřít portál do podsvětní říše Jomi.³⁸ Vlastním jménem se její *šinki* jmenuje Daikoku (大黒), což stejně jako svůj pseudonym „Ebisu“ ukradla jednomu ze Sedmi bůžků štěstí, v tomto případě Ókuninušimu, bohu magie a medicíny.³⁹ Také dokáže ukázat na mapě, na kterých místech se v blízké budoucnosti objeví velké množství *ajakaši* najednou, proto k ní ostatní božstva chodí poslechnout si „předpověď špatných znamení,“ jak to nazývají.⁴⁰

Binbógami je v tradiční japonské mytologii bůh chudoby, jehož upřená pozornost na někoho toho daného člověka přivede k bídě a chudobě. Lidé se úmyslně pokouší vyhnout se pohledu tohoto božstva, aby je nepotkal špatný osud. Pro svou špatnou pověst nemá žádné svatyně a není lidmi uctíván, ba naopak se konají rituály, které toto božstvo mají vyhnat

³³ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (*Noragami 2*). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 118–125; v japonštině existuje pro vytvoření přezdivek pro blízké osoby několik prostředků a toto jsou právě dva z nich. V případě přezdívky Hijori se jedná o přidání „n“ za její jméno, v případě Jukineho přezdívky se pak jedná o zkrácení jeho jména na dvě móry a prodloužení závěrečné souhlásky i samohlásky, čímž vznikne dvojité „k“ a dlouhé „í“ na konci, BAREŠOVÁ, Ivona. Name-based nickname formation among Japanese junior high school students. *Acta Onomastica* [online]. 2020, LXI(2), 267–286. S. 270–275. Dostupné z: <https://www.cecol.com/search/article-detail?id=904957#>. [citováno 2024-03-10].

³⁴ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (*Noragami 2*). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 123.

³⁵ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami 7*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 39.

³⁶ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (*Noragami 2*). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 176.

³⁷ Tamtéž, s. 176–178.

³⁸ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 1 0 (*Noragami 10*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. S. 14–15.

³⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 47.

⁴⁰ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 171.

z lidských domů a jejich okolí. Jeho služebným je červotoč, který se usazuje ve starých domech, a svými zvuky upozorňuje na přítomnost Binbógamiho v tomto domě. Jelikož není oficiálně uctíván a lidé se ho snaží spíše vypudit ze svých domů, pravděpodobně spadá do kategorie místních *kami*.⁴¹

Obvykle je zobrazován jako vychrtlý stařec s řídnoucími bílými vlasy a kratšími vousy. Na sobě má potrhané oblečení, často sešité dohromady ze zbytků více kusů oblečení. V jedné ruce drží tradiční japonský vějíř *učíwa* (団扇)⁴² a v druhé dřevěnou hůl, kterou se podpírá.⁴³

Binbógami se často drží po generace jedné rodiny, se kterou se také stěhuje, pokud se přestěhuje samotná rodina.⁴⁴

Kofuku z *Noragami* má s Binbógamim z japonské mytologie společné to, že jsou oba bohové chudoby. Další jejich společnou vlastností je to, že svou přítomností a svými schopnostmi způsobují svému okolí neštěstí. Avšak zatímco Binbógamimu v mytologii se lidé snaží vyhnout, Kofuku má pár věřících, kteří ji však nenazývají jejím pravým jménem, ale pseudonymem „Ebisu.“ Také vzhledově se tyto dvě verze naprosto liší. Zatímco v mytologii je Binbógami vychrtlý stařec v potrhaném oděvu, Kofuku v *Noragami* je mladá energická žena ve školní uniformě. Podobné na jejich vzhledu je jen to, že oba drží vějíř, avšak zatímco v případě mytologického Binbógamiho se jedná o kulatý vějíř *učíwa*, v případě Kofuku je to skládací vějíř.

2.2 Bišamon

Bišamon (毘沙門), také známá jako Bišamonten (毘沙門天) je na začátku mangy jedna z Jatových nepřátel kvůli dávnému sporu, ke kterému mezi nimi došlo. Jato zabil několik jejich *šinki*, které jsou pro ni jako její děti, a proto se mu chce pomstít tím, že zabije jej i jeho *šinki*. Jedná se o nejsilnějšího boha boje a války a jednoho ze Sedmi bůžků štěstí (七福神, *Šičifukudžin*).⁴⁵

⁴¹ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 126.

⁴² Kulatý vějíř, který se na rozdíl od běžného vějíře nedá složit. Na jeho bambusovou kostru je natažen kulatý papír.

⁴³ Viz obrazovou přílohu 3.

⁴⁴ 鈴木よし江 (SUZUKI Jošie). 貧乏神 (1) (*Binbógami (1)*). In: 置賜平野の昔話 2 (*Okitama hirano no mukaši banaši 2*, „Legendy z pláně Okitama“). Jamagata: 山形短期大学民話研究センター (*Jamagata tanki daigaku minwa kenkyū sentā*, „Centrum výzkumu folkloru univerzity Jamagata“), 2009.

⁴⁵ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (*Noragami 2*). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 144–146.; Více o Sedmi bůžcích štěstí bude popsáno níže v další části této podkapitoly.

Bišamon vypadá jako vysoká štíhlá žena věkově okolo 20 let. Má po zem dlouhé blondáté vlasy, jejichž konečky jsou stočené dovnitř. Její oči mají tmavě fialovou barvu, což poněkud tvoří kontrast s jejími světlými vlasy.⁴⁶ Běžně má na sobě šedou minisukni s černým páskem a bundu stejné barvy, kterou má zapnutou jen u krku. Pod bundou má černou podprsenku a na hlavě černou vojenskou čepici. Na ruku má černé rukavice po zápěstí a na nohou černé vysoké kožené kozačky na podpatku sahající nad kolena. Na pravém uchu má náušnici ve tvaru květu sakury. Do boje přijíždí na velkém lvovi a používá dlouhý černý bič a malou pistoli.⁴⁷ Později se dozvídáme, že všechny právě zmíněný oděv, doplňky i zbraně jsou ve skutečnosti její *šinki*.⁴⁸ Dříve jako své oblečení do boje brala jinou svou *šinki* jménem Aiha (藍巴), která se promění v dlouhou červenou sukni s bílou podšívku a stříbrné brnění přes hrudník, krk, ramena a ruce a také přes kolena, lýtka a chodidla. Společně s ní používala také dlouhé kopí.⁴⁹ Pokud se zrovna nechystá do boje, obleče si své jiné *šinki*, které na sebe berou podobu košile s černou kravatou, dlouhých černých kalhot a těsného černého vojenského kabátu. Svůj outfit doplní černými kozačkami pod kolena a černou holí.⁵⁰ Při návštěvě Takamagahary, kde se pravidelně konají schůze božstev, k tomuto ještě přidá bílý kabát s kapucí olemovanou zvířecí kožešinou, který si přehodí přes ramena, krátké černé rukavice a šedý vojenský baret.⁵¹

Při prvním setkání v manze vypadá krutě a nelítostně a útočí na Jata svým bičem s úmyslem ho zabít. V obličejí má chladný výraz a celkově odpovídá představě, kterou v lidech vyvolává krvelačný bůh války. Pro svou pomstu neváhá společně s Jatem zabít i jeho *šinki* Jukineho.⁵² Nicméně když se do jejich boje vloží Kofuku, aby je oba zastavila, Bišamon ustupuje a nechává Jata jít, protože nechce ublížit Kofuku, která s jejich sporem nemá nic společného.⁵³ Při pozdějším souboji dokonce věří, že Jato musí zemřít, a právě jeho smrt vše napraví a zachrání její *šinki* od nevyhnutelné smrti. Zaslepená svojí nenávistí a myšlenkami na pomstu povolává své *šinki* do boje, přestože společně s ní trpí bolestmi způsobenými poskvřením, které jim zapříčinila jedna z *šinki* patřících Bišamonten svými nečistými myšlenkami.⁵⁴

⁴⁶ Viz obrazovou přílohu 4.

⁴⁷ Viz obrazovou přílohu 5.

⁴⁸ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (Noragami 2). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 166.

⁴⁹ Viz obrazovou přílohu 6.

⁵⁰ Viz obrazovou přílohu 4.

⁵¹ Viz obrazovou přílohu 7.

⁵² あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (Noragami 2). 東京(Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. S. 136–140.

⁵³ Tamtéž, s. 181.

⁵⁴ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 6 (Noragami 6). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 26.

Ve skutečnosti však není nemilosrdná, ba právě naopak. Nedokáže jen tak nečinně stát, když vidí, jak bezmocnou duši napadají *ajakaši*. Už to, že daný člověk zemřel, vidí jako selhání božstev, a věří, že každá duše si zaslouží druhou šanci. Proto je bere pod svou ochranu a dělá z nich své *šinki*.⁵⁵ Za tímto jejím jednáním stojí jednak laskavost, ale možná také vina ze ztráty svého předchozího klanu *šinki*, který celý kromě jednoho člena Jato vyvraždil.⁵⁶ Její bezmezné přijímání nových duší do svého klanu má však za následek to, že při jejich počtu všem svým *šinki* nevěnuje stejné množství pozornosti a některé z nich dokonce přehlíží. To jí její hlavní *šinki* a poradce Kazuma vyčítá společně s jejím nedostatečným vědomím sebe sama jako jejich pána. Své nedostatky si Bišamon však neuvědomuje a vinu za své předchozí chyby svádí na Jata.⁵⁷ S narůstajícím počtem jejích *šinki* také roste zátěž na její tělo, kterou však na sobě nedává znát a bere ji jako součást svého poslání.⁵⁸ Přestože je obklopená svými *šinki*, cítí se osamělá, protože si nemá o svých pocitech s kým promluvit. Když jedna z jejích *šinki* zemře, pocítí bolest z její ztráty, ovšem ihned si neuvědomí, o koho přesně se jedná.⁵⁹ Je laskavá ke své *šinki* jménem Kaguha a věří v jeho nevinu, přestože se v podstatě přiznal k tomu, že naplánoval velký převrat ve snaze ji zabít a vychovat její další inkarnaci. Věří, že to ona sama udělala chybu a měla by za ni být potrestána. Nakonec ho nezabije, jen ho propustí z řad svých *šinki*.⁶⁰

Později se dozvídáme, že důvod, proč Jato vyvraždil skoro celý klan jejích *šinki*, byl ten, že ji poskvrnily, a zatímco se měnily v *ajakaši*, Bišamon sama umírala v bolestech. Proto Kazuma požádal Jata, který byl tehdy známý jako bůh pohromy, aby je všechny zabil a tím Bišamon zachránil.⁶¹ Když jí to Kazuma konečně po stovkách let řekne, Bišamon opustí svou klidnou tvář a s pláčem se svým *šinki* omlouvá, čím je nechala projít pro svou osobní pomstu.⁶² Kazuma chce, aby ho Bišamon propustila za to, co provedl, ta mu však odpovídá, že jí nevadí, když ji raní a bude chybovat, protože je to součástí jeho lidské povahy. Odpouští všem svým *šinki* to, že někdy někoho ranily, a připouští, že skrývala svou bolest, aby si ji nedávaly za

⁵⁵ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 79–81.

⁵⁶ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 5 (*Noragami 5*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 110–111.

⁵⁷ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 60–63.

⁵⁸ Tamtéž, s. 97–98.

⁵⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 136–144.

⁶⁰ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 6 (*Noragami 6*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 108–116.

⁶¹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 5 (*Noragami 5*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 159–163.

⁶² あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 6 (*Noragami 6*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 85–90.

vinu.⁶³ Na pozvání od Hijori přijde na *hanami*⁶⁴, kde se má usmířit s Jatem.⁶⁵ Nejprve se hádají, pak se však jejich staletý spor konečně urovná. Bišamon u toho přizná, že celou dobu nenáviděla sebe sama za to, že ji Jato zachránil, a její klan *šinki* zemřel kvůli ní, a ne kvůli němu.⁶⁶ Později se dokonce vydá zachránit ho z podsvětní říše Jomi, aby splnila přání Ebisua, boha obchodování a rybaření, který tam byl s ním a Jato mu pomohl dostat se ven.⁶⁷ Také Jata nechá zůstat ve svém domě, zatímco se zotavuje po návratu z Jomi.⁶⁸

S ostatními božstvy má Bišamon dobré vztahy. Ebisua, dalšího ze Sedmi bůžků štěstí jako je ona, navštíví společně s Ókuninušim, bohem magie a lékařství, v nemocnici, kde se zotavuje.⁶⁹ Poté, když se ho nejvyšší božstva v Takamagahaře rozhodnou potrestat za ovládnutí a osvojování *ajakaši*, neváhá se mu vydat na pomoc do říše Jomi a jednat tak proti jejich rozkazu.⁷⁰ Ebisuovi naprosto věří, že jednal správně a nebesa nemají právo ho potrestat.⁷¹ Bohužel se jí nepovede ho zachránit před trestem smrti a ve svém vzteku zaútočí na boha blesku Takemikazučiho, který rozsudek vykonal.⁷²

Jak již bylo zmíněno, Bišamon má nespočet *šinki*, přičemž hlavní z nich je Kazuma (兆麻), který zastává roli jejího poradce a dohlíží na ostatní *šinki*.⁷³ Při boji se mění na její náušnici na pravém uchu ve tvaru květu sakury a dává jí přesné instrukce, kde má zasáhnout nepřítele. Mezi další *šinki*, které využívá při boji, patří Cuguha (紹巴), její oblečení, Kinuha (紵巴), její bič, Akiha (秋巴), její nůž, a Kuraha (困巴), její lev.⁷⁴

V tradiční japonské mytologii je Bišamon (nebo také Bišamonten či Tamonten) bůh války, který chrání všechny, kdo dodržují zákony, a dává jim bohatství. Je ochráncem severní strany a

⁶³ Tamtéž, s. 177–179.

⁶⁴ Posezení a piknik pod rozkvetlými sakurami.

⁶⁵ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami 7*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 15–16.

⁶⁶ Tamtéž, s. 30–32.

⁶⁷ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 10 (*Noragami 10*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. S. 9–11.

⁶⁸ Tamtéž, s. 101.

⁶⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 20–22.

⁷⁰ Tamtéž, s. 70–73.

⁷¹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 163.

⁷² あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 10 (*Noragami 10*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. S. 6.

⁷³ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. S. 59–63.

⁷⁴ Tamtéž, s. 69.

chrání lidi před démony a nemocemi.⁷⁵ Jakožto bůh války je vnímán také jako ochránce ve válečných časech.⁷⁶ Je japonskou inkarnací buddhistického nebeského krále Vaišrávany a jedním ze Sedmi bůžků štěstí.⁷⁷ Jména všech z nich jsou Benzaiten (弁財天), Bišamon (毘沙門), Daikoku (大黒), Ebisu (恵比寿), Fukurokudžu (福祿寿), Hotei (布袋) a Džuródžin (寿老人). Dohromady bylo těchto sedm božstev spojeno asi v 17. století s cílem symbolizovat dobré vlastnosti, které by měl mít každý člověk. Konkrétně se jedná o laskavost, dobročinnost, upřímnost, důstojnost, přátelskost, dlouhověkost a veselost. Jejich slavnosti se konají společně s oslavami nového roku 1.–3. ledna.⁷⁸ Bišamonten je také jedním ze čtyř nebeských králů (四天王, *šitennó*), kteří chrání světové strany a buddhistické učení.⁷⁹ Jakožto původně buddhistické božstvo spadá mezi „nová“ *kami*, která nepochází ze šintoistické mytologie. Symbolizuje ho modrá barva a želva, která je jedním z mystických zvířat v japonské mytologii.⁸⁰ Je s ním spojován také Kurama-tengu, což je *tengu*⁸¹ střežící horu Kurama nacházející se severně od Kjóta.⁸²

Je zobrazován jako mužský válečník s rozzuřeným výrazem v obličeji. Od hlavy až k patě ho pokrývá barevně bohatě zdobené brnění v čínském stylu, v jedné ruce drží halapartnu a v druhé malou pagodu, která symbolizuje jeho roli ochránce buddhistického zákona.⁸³ Na hlavě má helmu a okolo ní ohnivý kruh připomínající svatozář.⁸⁴

Jeho věřící pod jeho ochranou dokážou najít štěstí, díky čemuž si právě zasloužil místo mezi Sedmi bůžky štěstí.⁸⁵ Svým věřícím slibuje také bohatství a ochranu.⁸⁶ Také je znám jako obránce spravedlnosti a buddhistického učení.⁸⁷

⁷⁵ ROBERTS, Jeremy. *Japanese mythology A to Z*. New York: Facts On File, 2003. S. 12.

⁷⁶ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 128.

⁷⁷ WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 37.

⁷⁸ ROBERTS, Jeremy. *Japanese mythology A to Z*. New York: Facts On File, 2003. S. 98.

⁷⁹ WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 147.

⁸⁰ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 247.

⁸¹ Nadpřirozená bytost z japonského folkloru – horský duch, který na sebe bere podobu vrány, nebo vysokého buddhistického mnicha s dlouhým červeným nosem, FOSTER, Michael Dylan. *The Book of Yōkai: Mysterious Creatures of Japanese Folklore*. Oakland: University of California Press, 2015. S. 130–131.

⁸² ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 271.

⁸³ Tamtéž, s. 247.

⁸⁴ Viz obrazovou přílohu 8.

⁸⁵ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 128.

⁸⁶ ROBERTS, Jeremy. *Japanese mythology A to Z*. New York: Facts On File, 2003. S. 12.

⁸⁷ WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 37.

Bišamonten je v *Noragami* i v mytologii bůh války, krutý ke svým nepřátelům, ale laskavý ke svým přátelům a následovníkům. Ochrana, kterou slibuje mytologický Bišamon svým věřícím, se v manze projevuje tak, že Bišamon si k sobě bere nové *šinki*, které ze všech sil chrání. V obou případech je také jedním ze Sedmi bůžků štěstí. Největší rozdíl mezi nimi je to, že zatímco v japonské mytologii je Bišamon muž, v *Noragami* je to žena. Ovšem v jejich vzhladu by se daly najít i podobnosti, a to konkrétně, že Bišamon v *Noragami* dříve nosila brnění a v boji používala kopí stejně jako její mytologický protějšek. Také první dojem rozzuřeného bojovníka mají společný.

2.3 Ebisu

Ebisu (恵比寿) v *Noragami* je jedním ze Sedmi bůžků štěstí a bůh obchodu a rybaření. Jakožto bůh obchodu je poměrně úspěšným businessmanem, díky čemuž si získal velké množství peněz.⁸⁸ Také má rád moře a jako malý si hrával na rybáře.⁸⁹ Ačkoliv je nejznámější pod jménem Ebisu, jeho jméno nese také význam „utopená mrtvola“, jelikož je prvním dítětem božstev Izanagiho (イザナギ) a Izanami (イザナミ) zvaným Hiruko (蛭子), které se jim nepovedlo, a proto ho tato božstva nechala odplout po vodě.⁹⁰

Vypadá jako muž ve věku okolo 30 let s černými vlasy, tmavými očima a přísným výrazem v tváři. Obléká se ve stylu japonského *sararimana*⁹¹ v bílé košili s tmavě modrou kravatou a černým oblekem.⁹² Pod sakem nosí šedou společenskou vestu.⁹³ Podobně jako u Bišamonten i některé Ebisuovy *šinki* na sebe berou podobu oblečení, a to konkrétně dlouhého černého kabátu a bílých rukavic, které Ebisu však nenosí vždy.⁹⁴ Pro návštěvu Takamagahary a oficiální setkání božstev volí *kagirimu* (狩衣)⁹⁵ světlé barvy, pod nímž má černé spodní kimono

⁸⁸ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami* 7). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 99.

⁸⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami* 9). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 141.

⁹⁰ Tamtéž, s. 149–150.

⁹¹ Zaměstnanci ze střední společenské třídy, většinou úředníci ve velkých japonských firmách, často pracují v jedné firmě celý svůj život a jsou jí věrně oddaní, ROBERSON, James E. *MANUFACTURING MEN: WORKING CLASS MASCULINITIES IN JAPAN*. Online. Hitotsubashi Journal of Social Studies, 1998, roč. 30, č. 1, s. 45–59. S. 45–46. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/43294426>. [citováno 2024-03-01].

⁹² Viz obrazovou přílohu 9.

⁹³ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami* 7). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 137.

⁹⁴ Viz obrazovou přílohu 10.

⁹⁵ Svrchní oděv sestávající z dlouhého kusu látky jednotné šířky pro tělo a kusu látky poloviční délky a dvojité šířky těla pro rukávy. Tyto tři kusy látky (tělo plus dva rukávy) jsou spojeny jen ze zadní strany těla, vpředu je mezi nimi mezera pro usnadnění pohybu, *Shinto priest's robe (kariginu)*. Oblečení. 19. století. Místo: Ústav umění

a černé kalhoty *hakama* (袴)⁹⁶. Na hlavě má černý vysoký klobouk *eboši* (烏帽子)^{97, 98}. Tento oděv běžně nosili šlechtici a vysoce postavení lidé v období Heian (794–1185). Dnes si jej oblékají šintoističtí kněží k rituálům a obřadům.⁹⁹

V obličejí má kamenný výraz a svými slovy jde přímo k věci. Při letmém setkání s Bišamon a její hlavní *šinki* Kazumou nabízí Kazumovi, aby k němu přešel. Po odchodu Ebisua jeho nekonvenční způsob myšlení (snahu nalákat k sobě *šinki* patřící jinému božstvu, což se běžně nestává) Bišamon a Kazuma odůvodňují jeho nesčetnými reinkarnacemi a častými výměnami *šinki*.¹⁰⁰ Také při svém prvním setkání s Jatem neotálí a rovnou vytáhne kufr s penězi, za něž chce odkoupit Jatovu *šinki* Jukineho, který před nedávnem z běžné *šinki* povýšil na posvátný nástroj, což je poměrně vzácný jev. Jukinemu nabízí za přechod k sobě měsíčně milion jenů¹⁰¹. Po spatření Jukineho nadšené reakce mu říká, že se nehodí na pozici Jatova poradce (kterou automaticky zastává jako jeho jediná *šinki*), když se nechá tak jednoduše zlákat penězi.¹⁰²

Součástí jeho nekonvenčního myšlení je také myšlenka, že by božstva měla využívat všechny prostředky, které jsou jim dostupné. V rámci toho pomocí bílých masek s černou kresbou oka ovládá *ajakaši*, kterým dává jméno stejně jako *šinki*. Jakmile jim nasadí masku a dá jméno, nemohou se vzepřít jeho rozkazu.¹⁰³ Nicméně toto počínání není pro Ebisua bez rizika. Občas se stane, že poté, co Ebisu ovládne *ajakaši*, daný *ajakaši* ho poskvrní a způsobí mu značnou bolest. Kvůli následné léčbě poté Ebisu tráví poměrně hodně času v nemocnici, kterou vlastní.¹⁰⁴

v Minneapolisu. Dostupné z: <https://collections.artsmia.org/art/12389/shinto-priests-robe-unknown-japanese>. [cit. 2024-03-01].

⁹⁶ Tradiční japonské skládané kalhoty dlouhé asi po kotníky, které se nosí přes kimono, *Japanese hakama: Past and Present*. Online. Kyoto Kimono Rental Wargo. Dostupné z: <https://kyotokimono-rental.com/en/column/japanese-hakama-past-present.html>. [cit. 2024-03-01].

⁹⁷ Černý lakovaný klobouk, jehož vztyčenou verzi nosili převážně výše postavené osoby s povolením vstupu do císařského paláce. Nosí se na temeni hlavy a pro lepší držení na hlavě může mít tenké bílé provázky, které se zavazují pod bradou.

⁹⁸ Viz obrazovou přílohu 11.

⁹⁹ Britannica, The Editors of Encyclopaedia. *shōzoku*. Online. Encyclopedia Britannica, 2017. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/shozoku>. [cit. 2024-03-01].

¹⁰⁰ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami* 7). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 57.

¹⁰¹ V přepočtu přibližně něco přes 155 000 Kč.

¹⁰² あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami* 7). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 99–102.

¹⁰³ Tamtéž, s. 153–154.

¹⁰⁴ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami* 8). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 17–19.

Ebisu nemá v povaze vzdát se, dokud nedosáhne svého cíle, a proto se rozhodne jít do podsvětní říše Jomi, aby se stal dokonalým kouzelníkem (術師, *džucuši*; označení pro osobu ovládající výše zmíněné masky) a upevnil tak svou moc nad maskovanými *ajakaši*.¹⁰⁵ Zde se setká s Jatem, který sem byl poslán svým otcem s úkolem zachránit právě Ebisua.¹⁰⁶ Při Jatově zmínce o jeho otci se o něj Ebisu začne zajímat a chce o něm vědět co nejvíce. Další jeho vlastností je totiž prozkoumat co nejpodrobněji věci, které ho zajímají. Uvědomuje si však, že v říši Jomi nemohou strávit více času, než je třeba. Začne si tedy s Jatem plánovat schůzku, až se odtamtud vrátí, což v dané situaci působí poněkud komicky.¹⁰⁷ Přiznává Jatovi, že i o něm si zjišťoval podrobné informace a četl si o něm různé pověsti, než se za ním vydal požádat o Jukineho.¹⁰⁸

Nyní je cílem Ebisua získat Slovo z Jomi (黄泉の言の葉, *jomi no kotonoha*), štětec, jehož držitel dokáže vytvořit a plně ovládat *ajakaši* a dokonce je i naučit mluvit.¹⁰⁹ Tento štětec vytvořila a stále vlastní Izanami, vládkyně Jomi a Ebisuova matka, která ho odvrhla.¹¹⁰ Ebisu pro jeho získání hodlá udělat cokoli a neváhá se obrátit proti Jatovi, který ho celou cestu chránil, když Izanami vyhlásí duel mezi nimi dvěma a štětec slíbí vítězi.¹¹¹ Po skončení duelu, kdy Ebisu vyhraje Slovo, se však dozvídáme, že svou zradu jen předstíral a neměl v plánu Jata nechat na pospas Izanami.¹¹²

Ebisu obdivuje Jatovy bojové dovednosti a přiznává, že jelikož není bůh boje, musí se při něm spoléhat na své *šinki*, například Kunimiho (邦弥), který dokáže ovládnout Ebisuovo fyzické tělo a specializuje se na boj zblízka. Také přiznává, že jeho motorika je velmi špatná a nedokáže si ani zavázat tkaničky. Naopak však věří tomu, že jakožto bůh štěstí má neobyčejně velké štěstí. I přes něj se však již nespočetněkrát reinkaroval po smrti způsobené *ajakaši*, které ovládl pomocí masek.¹¹³

Ebisuova fascinace nad věcmi je tak hluboká, že když s Jatem utíkají z Jomi a Ebisu použije Slovo, aby vytvořil *ajakaši* na pomoc, zapomene na všechno okolo. Namísto toho začne

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 25.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 89.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 97.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 159.

¹⁰⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 12–13.

¹¹⁰ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 176–181.

¹¹¹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 17–18.

¹¹² Tamtéž, s. 43.

¹¹³ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 154–157.

obdivovat, jak jednoduché je s tímto štětcem *ajakaši* ovládat, za což mu Jato vynadá, že právě na to není vhodná chvíle.¹¹⁴

Ebisuovo odhodlání přinést Slovo z říše Jomi a dokončit tak úkol, kvůli kterému několik jeho inkarnací zemřelo, je tak silné, že pokračuje i poté, co pomocnice od Izanami chytanou dvě jeho *šinki* a strhnou je s sebou. Poté Jatovi řekne, že důvod, proč tak zoufale chce ovládat *ajakaši*, je, aby alespoň částečně dokázal potlačit jimi způsobené katastrofy a udělal tak svět lepším místem. Věří, že božstva existují k tomu, aby zaplnila prázdné místo ve světě.¹¹⁵

Po neúspěšném útěku z Jomi se rozhodne obětovat se a slíbí Izanami, že s ní zůstane, aby aspoň Jato mohl zpět do světa živých. Svou oběť vidí jako nezbytnou se slovy, že po smrti se stejně znovu reinkarnuje. Jato mu však nedovolí jen tak umřít, chytne ho a dají se společně na útěk. Ebisuovi se povede utéct, Jata však vtáhne Izanami zpět svými vlasy, kterými ho chytne za nohu.¹¹⁶

Jakmile vládnoucí božstva z Takamagahary naleznou v Ebisuově domě za jeho nepřítomnosti velké množství masek, což potvrzuje jeho vinu jako kouzelníka, rozhodnou se udělit mu trest.¹¹⁷ Kritizují Ebisua za to, že dává nová jména všem duším bez rozdílu.¹¹⁸ Z výsledku jedné jeho *šinki* se dozvídají, že Ebisu šel do Jomi, kam se zástupci nejvyšších božstev vydají uložit mu trest smrti.¹¹⁹

Když ho naleznou na zemi nad Jomi, chystají se vykonat rozsudek, Ebisu se však po uslyšení Jatových předchozích povzbudivých slov rozhodne snadno se nevzdat a brání se pomocí svých *ajakaši*. Na pomoc se mu vydá i Bišamon, výše zmíněná bohyně boje, nicméně se jí nepodaří Ebisua zachránit a umírá jí v náručí. Těsně před svou smrtí ji Ebisu požádá, aby jeho hlavní *šinki* Iwamimu (巖弥) donesla Slovo a zachránila Jata z Jomi.¹²⁰

Krátce nato se objeví Ebisuova nová inkarnace, která vypadá jako dětská verze té předchozí. I jeho povaha a chování jsou téměř identické, například ani ve své nové inkarnaci si Ebisu stále nedokáže zavázat tkaničky. Nepamatuje si nic z toho, co se stalo jeho předchozí inkarnaci, když ho však Jato vezme do restaurace, kam často chodil ve své předchozí inkarnaci,

¹¹⁴ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (Noragami 9). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 59.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 76–81.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 126–138.

¹¹⁷ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (Noragami 8). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 127–128.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 164–168.

¹¹⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (Noragami 9). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 64.

¹²⁰ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (Noragami 9). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 154–183.

objedná si to stejné, co vždycky.¹²¹ Také Jatovi poví, že se na první pohled zamiloval do světa, který spatřil po svém znovuzrození, a chce lidi žijící v něm učinit šťastnými. Na to Jato konstatuje, že to je pravděpodobně pravá podstata Ebisua jako božstva. Ebisu se ho ptá na to, jaký byl v Jomi, a taky, jestli byl špatný člověk, když ho nakonec potrestala nebesa. Jato mu však odpoví, že byl chvályhodný člověk a byl ochotný položit svůj život pro někoho jiného. Ebisu poté prohlásí, že se i v této inkarnaci chce stát takovým člověkem.¹²²

Má velký počet *šinki*, kterými jsou převážně muži oblečení stejně jako on ve formálním obleku. Jedná se z velké části o *šinki*, které jejich předchozí pán už nechtěl a Ebisu je přijal k sobě a dal jim tak druhou šanci. Několik z nich jsou také *nory*, které pravděpodobně od svého předchozího božstva utekly. Je možné, že s nimi soucítí jakožto nechtěné dítě, a proto je k sobě vzal.¹²³

V japonské mytologii je Ebisu jeden ze Sedmi bůžků štěstí a patron rybářství a úspěšného obchodování. Také je jedním z božstev, která hlídají zemi při absenci ostatních božstev během každoročního setkání božstev v Ókuninušiho paláci v oblasti Izumo na jihozápadě ostrova Honšú v dnešní prefektuře Šimane. Na pozvání na toto setkání nikdy nereaguje, protože je hluchý (nebo to aspoň předstírá). Jakožto bůh štěstí a obchodování pomáhá obchodníkům získat bohatství. Občas se zjevuje jako pocestný, který zaručí štěstí všem, kdo jsou k němu pohostinní. Díky tomu spadá do kategorie *marebito*, navštěvujících božstev.¹²⁴

Dle některých mýtů je Ebisu syn Ókuninušiho, boha magie a lékařství.¹²⁵

Podle jiných je zase ztotožňován s prvním potomkem božstev Izanagiho a Izanami jménem Hiruko (蛭子, doslova „píjavič dítě“), který se jim narodil nevydařený a následně byl svými rodiči odvrhnut. Na vlnách byl v malém člunu odnesen do tehdejší provincie Seccu (dnešní prefektura Hjógo na jihu ostrova Honšú), kde ho místní lidé začali uctívat jako bytost, která byla zázrakem zachráněna z moře.¹²⁶ V jiné verzi tohoto mýtu nepřišel do lidské vesnice, nýbrž do paláce dračího krále oceánu. Odtud se občas vrací do světa lidí jako bůh rybářství.¹²⁷

¹²¹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 10 (Noragami 10). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. S. 104–115.

¹²² Tamtéž, s. 120–127.

¹²³ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (Noragami 8). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 170.

¹²⁴ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 142.

¹²⁵ ROBERTS, Jeremy. *Japanese mythology A to Z*. New York: Facts On File, 2003. ISBN 0-8160-4871-1., s. 29.

¹²⁶ WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 61–62.

¹²⁷ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 165.

Díky tomu je někdy spojován také s velrybami, které stejně jako on připlují s darem hojnosti, načež se vrátí do hlubin moře.¹²⁸

Lidé v rybářských vesnicích věří, že podivně tvarované kameny chycené do rybářských sítí jsou ztělesněním Ebisua. Ty jsou pak uschované a uctívány buď na samotné lodi, která je chytila, nebo v malé svatyni na břehu.¹²⁹

Bývá zobrazován jako usměvavý starší muž ve dvorském oděvu z období Heian sestávajícím z *kagirimu*, kalhot *hakama* a klobouku *eboši*. V jedné ruce drží rybářský prut a ve druhé mořskou pražmu, která je v Japonsku vnímána jako symbol štěstí.¹³⁰

Kvůli tomu, že je ztotožňován s několika různými božstvy najednou, je jeho povaha velmi tajemná. Je nejvíce nepostižitelným ze všech Sedmi bůžků štěstí. Je zároveň přátelský i hrozný, dostupný i nedostupný. Je z velké části opakem toho, co *kami* symbolizují. Nepatří na žádné místo a věčně cestuje.¹³¹

Jak Ebisu v *Noragami*, tak jeho mytologický protějšek je jedním ze Sedmi bůžků štěstí a bohem rybářství a obchodu. Pomáhá lidem získat bohatství a sám jím také oplývá. Dále v jedné verzi šintoistických mýtů je Ebisu stejně jako v *Noragami* nechtěným synem božstev Izanagiho a Izanami jménem Hiruko. V manze se však na rozdíl od mýtů nedozvíáme, co se s ním stalo poté, co ho rodiče odvrhli. Jeho vzhled je také poměrně odlišný. Zatímco v mytologii je zobrazován jako starší muž s úsměvem na tváři, v *Noragami* je Ebisu mladý muž, který se usmíval pouze v dětství. Také jeho oblečení se dost liší – v *Noragami* nosí moderní formální oblek, zatímco v mytologii nosí tradiční oděv. I v manze však občas má na sobě stejný tradiční oděv jako v mytologii, a to konkrétně při formálním setkání božstev. Jejich povaha se naopak podobá, jelikož Ebisu v mytologii je tajemné povahy a také jeho protějšek v *Noragami* je ostatními božstvy popisován jako zvláštní a tajemný.

2.4 Izanami

Izanami (イザナミ/誘な女) v *Noragami* je matka Ebisua a spousta dalších božstev a vládkyně podsvětní říše Jomi (黄泉). Každý, kdo ji navštíví, ji nejprve vidí jinak, a to konkrétně jako osobu, která je jemu samotnému blízká. Rozmanitost jejích podob je široká, od mladé

¹²⁸ Tamtéž, s. 142.

¹²⁹ Tamtéž, s. 158.

¹³⁰ Viz obrazovou přílohu 12; WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. S. 61.

¹³¹ ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 142.

dívky, jak ji vidí Jato, až po starší ženu obsluhující v bistro, jak ji vidí Ebisu.¹³² To je však jen iluze a její pravá podoba je ošklivá hniující kostra, po níž lozí červi. V obou případech však na sobě má jednoduché bílé kimono s červeným páskem, přes nějž má přehozené fialové kimono s květovaným vzorem.¹³³

Zprvu se jeví veselým a laskavým dojmem, je ke svým hostům milá a pořádá pro ně hostinu. Jelikož je v podsvětí jako jediné božstvo, má radost, když za ní někdo přijde na návštěvu. Ze svých hostů se snaží udělat své kamarády, kteří s ní zůstanou v podsvětí. Proto využívá pro svůj vzhled výše zmíněnou iluzi blízké osoby, jíž se je snaží nalákat, aby se nevraceli do světa živých. Je si vědoma svého vzhledu a využívá ho k tomu, aby svedla své hosty, hlavně Jata, který ji vidí jako Hijori. Dále pak podává svým hostům pokrmy z říše Jomi a jakmile je pozřou, nebudou se moci vrátit.¹³⁴ Od Ebisua, který za ní jde pro Slovo z Jomi, speciální štětec, žádá, aby se výměnou za něj stal jejím kamarádem. Pravděpodobně v něm ani nepoznává svého syna, kterého se vzdala, a proto mu poskytne tuto nabídku.¹³⁵

Když však Ebisu její nabídku odmítne, ukáže se její pravá nelítostná povaha. Prohlásí, že Slova se vzdá jediné tehdy, když se Ebisu nebo Jato, který šel s ním, stane jejím kamarádem. Zajde až tak daleko, že mezi nimi vyhlásí souboj s tím, že poražený s ní zůstane, a tomuto souboji zaujatě přihlíží.¹³⁶ Po skončení duelu ve prospěch Ebisua nadšeně tleská s radostí, že už v Jomi nebude sama, a předává mu Slovo, jak slíbila.¹³⁷ Jakmile se však hned nato oba její hosté společně dají na odchod, postupně se vrátí do své pravé podoby, kterou doposud skrývala, a začne je pronásledovat.¹³⁸ Povolá si na pomoc své služebnice a začne Jatovi nutit pokrmy z říše Jomi, aby od ní nemohl utéct. Také se je oba snaží chytit svými vlasy, které jsou velmi pevné a nejdou Jatovi uřezat jeho mečem.¹³⁹ Její zoufalá snaha nechat si ve své říši alespoň jednoho z nich se s každým jejich únikem z jejich spárů stupňuje a stále volí násilnější prostředky. Ke konci je jí už jedno, že Jata svými vlasy dusí, podstatné pro ni je jen, aby neunikl.¹⁴⁰ Když však lapí svými vlasy Bišamonten, která se sem vydala Jata zachránit, nechce,

¹³² Viz obrazové přílohy 13 a 14.

¹³³ Viz obrazovou přílohu 15.

¹³⁴ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 6–11.

¹³⁵ Tamtéž, s. 14.

¹³⁶ Tamtéž, s. 15–19.

¹³⁷ Tamtéž, s. 41–42.

¹³⁸ Tamtéž, s. 45.

¹³⁹ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 55–56.

¹⁴⁰ あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 10 (*Noragami 10*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. S. 20–23.

aby s ní zůstala. Místo toho ji předhodí k večeři svým pomocnicím jako trest za její neslušné vniknutí do říše Jomi.¹⁴¹

Jako jedno z mála božstev nemá žádné *šinki*. Místo toho však pomocí speciálního štětce jménem Slovo z Jomi (黄泉の言の葉, *jomi no kotonoha*) dokáže vytvořit a ovládat *ajakaši* poté, co jim dá jméno stejně jako *šinki*. Také je učí mluvit, aby se necítily tak osamělá a měla v podsvětí přátele, kteří od ní neutečou a budou si s ní povídat.¹⁴² Dále umí několikanásobně prodloužit a ovládat své vlasy, kterými poté chytá své oběti, když se dají na útěk. Její vlasy nejdou přetnout a slouží jí jako lano, kterým své oběti drží na místě.¹⁴³ Na pomoc s pronásledováním prchajících hostů si povolává také své pomocnice z říše Jomi, které mají podobu ošklivých mladých žen s dlouhými vlasy.¹⁴⁴

Izanami podle tradiční japonské mytologie spadá do kategorie nebeských *kami* jakožto jedno z prvních božstev, které se zjevilo na Vysoké nebeské pláni (*Takamagahara*, 高天原). Společně s jejím mužem/bratrem Izanagim jim bylo ostatními bohy přikázáno, aby dotvořili japonské ostrovy, tzv. Střední říši rákosových planin (*Ašihara no Nakacukuni*, 葦原の中つ国), a bylo jim předáno posvátné kopí, jímž stvořili první ostrov a sestoupili na něj. Zde počali plodit nové ostrovy, což se jim nejprve nedařilo, pak ale uspěli a zplodili hned několik ostrovů a božstev. Izanami si však při porodu boha ohně spálila rodidla a byla upoutána na lůžko. Zanedlouho Izanami zemřela a byla ostatními bohy odnesena do podsvětní říše Jomi (黄泉の国, „Země žlutých pramenů“).¹⁴⁵

Izanagi se rozhodl, že se za svou zesnulou ženou vypraví do říše Jomi. Jakmile tam přišel, spatřil Izanami v její původní podobě, jak vypadala za živa. Požádal ji, ať se k němu vrátí a dotvoří spolu zemi. Izanami mu však odpověděla, že se nejspíš již nemůže z této říše vrátit, protože snědla místní pokrm, a musí se nejprve poradit s místními božstvy. Také mu zakázala, aby se na ni díval. Izanagi ji však neposlechl, podíval se na ni a spatřil její znetvořené rozkládající se tělo. Zděšen se dal na útěk a Izanami za ním jako pomstu za neuposlechnutí její žádosti poslala ohavné babice, které jí sloužily. Izanagimu se nakonec podařilo utéct a zapečetit

¹⁴¹ Tamtéž, s. 65.

¹⁴² あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. S. 12–13.

¹⁴³ Tamtéž, s. 76.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 46.

¹⁴⁵ *Kodžiki: kronika dávného Japonska. 2.*, opr. vyd. Přeložil K. FIALA. Praha: ExOriente, 2013. S. 44–52.

vstup do říše Jomi obrovským balvanem. Izanami však na zemi uvalila kletbu, že každý den zadává tisíc lidí.¹⁴⁶

Izanami je tradičně zobrazována jako mladá žena bledé pleti s delšími černými vlasy. Na sobě má bílé kimono a na něm náhrdelník s korálky *magatama*^{147, 148}.

Jak Izanami v *Noragami*, tak její mytická předloha mají tedy společné to, že obývají podsvětí říši Jomi a slouží jim ohavné ženy, které se také v této říši nacházejí. Rozdíl je však v tom, že zatímco v manze je Izanami v Jomi sama, v *Kodžiki* je zmíněno, že tam s ní jsou i další božstva. Mytická Izanami také na rozdíl od té v *Noragami* má uvedenou i svou historii před tím, než se dostala do Jomi. V *Noragami* se nedozvídáme, co bylo s Izanami předtím, než se octla v Jomi, kromě toho, že se jí narodil Ebisu. Také v podobě, kterou na sebe Izanami bere při prvním setkání v říši Jomi, se manga rozchází od předlohy. Zatímco v mýtech na sebe Izanami bere stejnou podobu, jakou měla před odchodem do Jomi, v manze se její vzhled mění v závislosti na tom, kdo se na ni dívá. V každém případě však na sobě má bílé kimono. Společné je také to, že její skutečná podoba je v obou případech zohavená a hnijící. Také její důvod, proč se rozzuřila na toho, kdo za ní byl v Jomi, je podobný. V mytologii za její vztek mohlo to, že se Izanagi dal na útěk poté, co spatřil její zohavenou podobu, načež ho vyhnala z říše Jomi. V *Noragami* ji také rozzuřilo to, že se Jato a Ebisu dali na odchod, nicméně je začala pronásledovat, aby s ní zůstali, a nesnažila se je vyhnat.

¹⁴⁶ *Kodžiki: kronika dávného Japonska. 2.*, opr. vyd. Přeložil K. FIALA. Praha: ExOriente, 2013. S. 54–58.

¹⁴⁷ Korálky připomínající svým tvarem zahnuté zuby, které se objevují v nespočtu japonských mýtů, ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. S. 180.

¹⁴⁸ Viz obrazovou přílohu 16.

3. Závěrečné shrnutí analýzy

Ze své analýzy jsem zjistila, že všechna mnou zkoumaná božstva v manze *Noragami* jsou inspirovaná božstva, která skutečně existují v japonské mytologii. Všechna mají se svými mytologickými protějšky společná jména a obecnou charakteristiku, obzvláště čemu dané božstvo vládne.

Ve svém vzhledu se však tyto dvě verze božstev poněkud rozcházejí. Zatímco v mytologii mají na sobě božstva tradiční oblečení, které se nosilo v době, kdy tyto mýty vznikaly, v manze žijí v moderní době a mají na sobě moderní oblečení, které tomu odpovídá. Jen Izanami nosí tradiční kimono, které se do jisté míry podobá tomu, jaké má na sobě její mytologická verze. Ebisu také občas oblékne tradiční oblečení, ve kterém je zobrazován v mýtech.

Pravděpodobně nejvíce se z mnou analyzovaných božstev od své mytologické verze rozchází Binbógami, bůh chudoby, který je v *Noragami* známý pod jménem Ebisu Kofuku, přičemž Ebisu je jen pseudonym. Již ve vzhledu jsou jejich dvě verze velmi odlišné. Rozdíl, který upoutá na první pohled, je ten, že v mytologii je Binbógami muž, zatímco v manze je to ženská postava. Také věkově jsou si naprosto odlišní, protože v mytologii je to starý muž, ale v manze se jedná o mladou ženu. Jejich povaha se také velmi liší. V mytologii je Binbógami spíše klidné povahy. Oproti tomu v manze je Kofuku energická a ráda se baví. Myslím, že důvod, proč jsou tyto dvě verze tohoto božstva tolik odlišné, je ten, že autorky *Noragami* chtěly z božstva, které všem okolo přináší smůlu, udělat komický prvek a stařec se jim k tomu nehodil tak jako mladá žena.

Druhým nejodlišnějším božstvem v manze od mytologické předlohy je Bišamonten, bůh války. Stejně jako u Binbógamiho i zde autorky z původně mužského božstva udělaly ženskou postavu. Tudíž i vzhled dvou verzí tohoto božstva je velmi rozdílný, přičemž nejmarkantnější je zde rozhodně styl oblékání. Zatímco mytologický Bišamonten má na sobě těžké starodávné brnění, Bišamonten v manze je oblečena poměrně moderně a nalahko. Při formálních záležitostech má na sobě oblečení, kterým připomíná spíše současného generála než odvážného bojovníka z dávných dob, jak je zobrazován Bišamonten v mytologii. Dříve však i toto božstvo v manze nosilo oblečení, kterým se do jisté míry podobalo svému mytologickému protějšku. Svou povahou jsou si také obě verze podobné. Společné mají tyto dvě verze také to, že jsou obě jedním ze Sedmi bůžků štěstí. Možný důvod, proč z Bišamontena udělaly autorky ženskou postavu, je ten, že chtěly ve svém díle více ženských postav, přičemž zachovají původní povahu božstva.

Božstvo, které se v *Noragami* již poměrně dost podobá své mytologické předloze, je Ebisu. V obou případech je jedním ze Sedmi bůžků štěstí a bohem rybářství a obchodu. V manze je také stejně jako v jedné verzi mýtů popisován jako odvrhnuté dítě božstev Izanagiho a Izanami. Na rozdíl od předchozích dvou božstev se v manze shoduje pohlaví tohoto božstva s jeho mytologickým protějškem. Největším rozdílem mezi jeho dvěma verzemi je rozhodně opět vzhled a také věk. V mytologii je Ebisu starší muž, zatímco v manze se jedná o mladého muže. Dále Ebisu v mytologii nosí tradiční japonský oděv, zatímco v manze nosí moderní oblek. Nicméně i v manze má někdy oblečení stejné jako v mytologii, a to konkrétně při formálním setkání božstev. Také svou tajemnou povahu v *Noragami* sdílí se svým mytologickým protějškem. Je možné, že právě tato jeho povaha autorkám mangy vyhovovala a nepotřebovaly u své postavy Ebisua výrazně odbočit od mytologické předlohy.

Posledním božstvem, jehož analýzu jsem provedla, byla Izanami. Ta se z mnou analyzovaných božstev v *Noragami* pravděpodobně nejvíc podobá své mytologické verzi. Obě jsou jedněmi z prvních božstev, které stvořily japonské ostrovy. Ačkoliv v manze toto není důrazně řečeno, je to zde naznačeno tím, že stejně jako v mytologii se Izanami a jejímu manželovi Izanagimu narodilo nepovedené dítě Hiruko, které odvrhli. Společné mají také to, že obě verze obývají podsvětní říši Jomi a slouží jim ohavné babice, které tam jsou s nimi. Vzhledově jsou si také do jisté míry podobné. Jejich pravá podoba je v obou případech hnijící a lezou po ní červi. V obou verzích také na sobě má kimono, jen v *Noragami* je vzorované. Rozdíl je však v tom, že Izanami v *Noragami* je v Jomi jako jediné božstvo, zatímco její mytologický protějšek je tam s dalšími božstvy. Od mytologické předlohy se liší také podoba, v jaké se Izanami zjevuje svým návštěvníkům v Jomi. Zatímco v mýtech na sebe bere podobu, jakou měla, než do Jomi byla odnesena, v manze ji každý její návštěvník vidí jinak. Nicméně jelikož v manze ji vidíme z pohledu hlavní postavy Jata jako jeho kamarádku Hijori, dalo by se říct, že se i v manze vzhledově a věkově poměrně podobá mytologické Izanami. Autorky pravděpodobně postavu Izanami z mytologie výrazně neměnily, protože chtěly do mangy zakomponovat zápornou postavu a mytologická Izanami se jim k tomu hodila.

Autorky *Noragami* se kromě postav božstev z japonské mytologie inspirovaly i dalšími prvky, například rozdělily svět na tři říše: Takamagahara („Vysoká nebeská pláň“), kterou obývají božstva, dále Nagacukuni („Střední říše rákosových planin“), kterou obývají lidé, a v poslední řadě podsvětní říše Jomi. Božstva jsou v manze stejně jako v šintó uctívána v jim věnovaných svatyních. Autorky si také z mytologie vypůjčily některé tradice, například každoroční setkání božstev v desátém měsíci roku.

Rozdíl je však v tom, že podle japonské mytologie se toto setkání božstev koná v oblasti Izumo, zatímco v *Noragami* se koná v Takamagahaře. Dále autorky ve svém díle božstva zasadily do moderního světa a vybavily je moderními zařízeními, například mobilním telefonem. Také jim daly služebné duše *šinki*, které božstva v mytologii nemají, a zasadily je do boje proti zlým duším *ajakaši*, se kterými také božstva v mytologii nebojují.

Závěr

Ve své práci jsem se zaměřila na analýzu postav čtyř božstev v manze *Noragami* s cílem zjistit, zda se jejich charakteristika shoduje se stejnojmennými božstvy z japonské mytologie.

V první kapitole jsem obecně uvedla japonskou mytologii se zaměřením na šintó a buddhismus.

V druhé kapitole následovalo stručné představení mangy *Noragami* a samotná analýza božstev vystupujících v ní. Při té jsem postupovala tak, že jsem si nejprve přečetla prvních deset svazků mangy a poznačila jsem si, na kterých stránkách se vyskytují jednotlivá božstva. Poté jsem porovnála četnost výskytu božstev v jednotlivých svazcích. Podle ní jsem vybrala ta božstva, která se zde objevila častěji, abych měla dostatek materiálů k analýze. Nejprve jsem se zaměřila na obecnou charakteristiku božstev a jejich první dojem. Poté jsem se soustředila na jejich vzhled v různých částech děje. Dále jsem analyzovala jejich povahu a vlastnosti. Soustředila jsem se spíše na samotné postavy než děj mangy, pokud nebyl podstatný k vysvětlení jednání daného božstva, jako to bylo v případě Bišamonten a Ebisua. Pro bližší objasnění povahy božstev jsem občas použila jako příklad jejich chování v manze. Božstva jsem uvedla v pořadí, ve kterém se poprvé objevily v manze. Následně jsem u každého mnou analyzovaného božstva popsala, jak je dané božstvo zobrazeno v japonské mytologii, a to jsem porovnála s jeho zobrazením v manze. Nakonec jsem stručně shrnula jejich podobnosti a odlišnosti.

Ve třetí kapitole jsem uceleně rekapitulovala výsledky svého výzkumu. Nejprve jsem uvedla obecná zjištění týkající se všech mnou analyzovaných božstev, poté zjištění z analýzy jednotlivých božstev. Ta jsem zde seřadila od toho, které se v manze nejvíce liší od mytologické předlohy. Stejně jako u samotné analýzy jsem nejprve porovnála vzhled a poté povahu. Na závěr jsem uvedla podobnosti a odlišnosti mezi *Noragami* a japonskou mytologií, které se netýkají jednotlivých božstev.

S materiály se mi pracovalo poměrně dobře, časově nejnáročnější bylo bezpochyby projít svazky mangy s cílem analyzovat božstva a ne jen mangu čist. Analýza božstev v manze byla zároveň však také nejjednodušší částí práce, protože kromě samotné mangy jsem většinou nepotřebovala žádné dodatečné zdroje. Nejsložitější bylo pravděpodobně najít informace o jednotlivých božstvech v mytologii, a to obzvláště v případě Binbógamiho, který na rozdíl od ostatních tří božstev není tak známý a uctíváný.

Díky své bakalářské práci jsem se dozvěděla nové poznatky obecně o japonské mytologii i o samotných božstvech, která jsem analyzovala. Také mi pomohla určit směr, kterým bych se chtěla ubírat v diplomové práci při svém navazujícím studiu.

Resumé

The aim of this thesis is to analyze the depictions of Japanese Shinto and Buddhist deities in Japanese manga *Noragami* and compare them to their depictions in traditional Japanese mythology. This thesis is divided into three parts. In the first part is a brief introduction of Japanese mythology with focus on Shinto and Buddhism. In the second part, the manga *Noragami* and its plot is introduced. It is followed by an analysis of characters of four deities from the manga and a comparison to their mythological counterparts. The third part includes a comprehensive summarization of the results and findings of the research.

Keywords: Japanese mythology, Shinto, Buddhism, kami, manga, Noragami

Seznam použité primární literatury

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 1 (*Noragami 1*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. ISBN 978-4-06-371294-0.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (*Noragami 2*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. ISBN 978-4-06-371308-4.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 3 (*Noragami 3*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. ISBN 978-4-06-371323-7.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. ISBN 978-4-06-371336-7.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 5 (*Noragami 5*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. ISBN 978-4-0-6371350-3.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 6 (*Noragami 6*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-0-6371366-4.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami 7*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371379-4.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371394-7.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371402-9.

あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 10 (*Noragami 10*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. ISBN 978-4-06-371412-8.

Seznam použité sekundární literatury

ASHKENAZI, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003. ISBN 1-57607-468-4.

DEAL, William E. a RUPPERT, Brian. *A Cultural History of Japanese Buddhism*. Chichester: Wiley Blackwell, 2015. ISBN 978-1-4051-6701-7.

EARHART, H. Byron. *Náboženství Japonska: mnoho tradic na jedné svaté cestě*. 2. vyd. Přeložil Robin Šóen HEŘMAN. Praha: Prostor, 1999. ISBN 8072600001.

FOSTER, Michael Dylan. *The Book of Yōkai: Mysterious Creatures of Japanese Folklore*. Oakland: University of California Press, 2015. ISBN 978-0-520-27102-9.

KRAEMEROVÁ, Alice. Šintó. In: ANDELOVÁ, Petra, KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka (ed.). *Základy asijských náboženství*. II. díl, Taoismus, konfucianismus, (neo)konfucianismus v Koreji, šintoismus, islám ve V a JV Asii. Praha: Univerzita Karlova, 2005, s. 101–142. ISBN 8024609940.

Kodžiki: kronika dávného Japonska. 2., opr. vyd. Přeložil K. FIALA. Praha: ExOriente, 2013. ISBN 978-80-905211-0-0.

LIŠČÁK, Vladimír. Buddhismus ve V a JV Asii. In: KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. I. díl, Judaismus, islám, hinduismus, džinismus, buddhismus, sikhismus, pársismus. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004, s. 218–269. ISBN 8024608324.

MATSUNAGA, Daigan a MATSUNAGA, Alicia. *Foundation of Japanese Buddhism*. Vol. 1, *The aristocratic age*. Tokio: Buddhist Books International, 1996. ISBN 0914910264.

Nihongi: Chronicles of Japan from the Earliest Times to A.D. 697. Přeložil W. G. Aston. Londýn: Kegan Paul, Trench, Trübner & co., limited, 1896.

ŌBAYASHI, Taryō. Shintō and Buddhism in Japan. In: KREINER, Josef (ed.). *The impact of traditional thought on present-day Japan*. Mnichov: Iudicium, 1996, s. 109–132. ISBN 3891294913.

ROBERTS, Jeremy. *Japanese mythology A to Z*. New York: Facts On File, 2003. ISBN 0-8160-4871-1.

WINKELHÖFEROVÁ, Vlasta a LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1.

毘沙門天像 (*Bišamontenzó*, „Socha Bišamontena“). Barevná dřevěná socha. 14. století. Místo: Muzeum umění Uehara.

小林永濯 (KOBAJAŠI Eitaku). 天之瓊矛を以て滄海を探るの図 (*Ten no nuhoko motte sókai saguru no zu*, „Obraz prohledávání moře nebeským kopím ozdobeným drahokamy“). Barevný obraz. Druhá polovina 80. let 18. století.

鈴木よし江 (SUZUKI Jošie). 貧乏神 (1) (*Binbógami (1)*). In: 置賜平野の昔話 2 (*Okitama hirano no mukaši banaši 2*, „Legendy z pláně Okitama“). Jamagata: 山形短期大学 民話研究センター (*Jamagata tanki daigaku minwa kenkjú sentá*, „Centrum výzkumu folkloru univerzity Jamagata“), 2009.

Internetové zdroje

BAREŠOVÁ, Ivona. Name-based nickname formation among Japanese junior high school students. *Acta Onomastica* [online]. 2020, LXI(2), s. 267-286 [citováno 2024-03-10]. ISSN 12114413. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=904957#>.

Britannica, The Editors of Encyclopaedia. *shōzoku*. Online. Encyclopedia Britannica, 2017. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/shozoku>. [citováno 2024-03-01].

Japanese hakama: Past and Present. Online. Kyoto Kimono Rental Wargo. Dostupné z: <https://kyotokimono-rental.com/en/column/japanese-hakama-past-present.html>. [citováno 2024-03-01].

Read the Noragami Interview Manga with Adachitoka. Online. Kodansha USA, 28. 12. 2015. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive (distributor), <https://web.archive.org/web/20210624202808/https://kodansha.us/2015/12/28/noragami-interview-manga-adachitoka/>. [archivováno 2021-06-24 20:28:08]. [citováno 2024-03-28].

ROBERSON, James E. *MANUFACTURING MEN: WORKING CLASS MASCULINITIES IN JAPAN*. Online. Hitotsubashi Journal of Social Studies, 1998, roč. 30, č. 1, s. 45–59. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/43294426>. [citováno 2024-03-01].

Shinto priest's robe (kariginu). Oblečení. 19. století. Místo: Ústav umění v Minneapolisu. Dostupné z: <https://collections.artsmia.org/art/12389/shinto-priests-robe-unknown-japanese>. [cit. 2024-03-01].

あだちとか (*Adačitoka*). Online. コミックナタリー (Comic Natalie), 2024. Dostupné z: <https://natalie.mu/comic/artist/1632>. [citováno 2024-01-27].

恵比寿様について (*Ebisu-sama ni cuite*, „O Ebisuovi“). Online. ぎふ七福神 (*Gifu šičiřukudžin*, „Sedm bůžků štěstí na Gifu“), 2024. Dostupné z: <https://gifu7fukujin.com/ebisu/>. [citováno 2024-04-20].

Seznam příloh

Obr. příloha 1: Obálka čtvrtého svazku *Noragami* s Kofuku a její *šinki* Daikokuem. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. ISBN 978-4-06-371336-7.

Obr. příloha 2: Kofuku s Daikokuem na setkání božstev v Takamagahaře. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371394-7. S. 48.

Obr. příloha 3: Binbógami. 月岡芳年 (TSUKIOKA Jošitoši). 芳年存画 (*Jošitoši songa*). Barevný obraz. 1884. Místo: digitální kolekce Národní parlamentní knihovny Japonska.

Obr. příloha 4: Bišamonten v *Noragami* ve formálním oděvu s její *šinki* Kazumou. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 3 (*Noragami 3*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. ISBN 978-4-06-371323-7. S. 1.

Obr. příloha 5: Bišamonten v *Noragami* ve svém současném bojovém oděvu. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 2 (*Noragami 2*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2011. ISBN 978-4-06-371308-4. S. 144.

Obr. příloha 6: Bišamonten v *Noragami* ve svém předchozím bojovém oděvu. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 4 (*Noragami 4*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2012. ISBN 978-4-06-371336-7. S. 159.

Obr. příloha 7: Bišamonten v *Noragami* při návštěvě Takamagahary. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371394-7. S. 52.

Obr. příloha 8: Socha Bišamontena. 毘沙門天像 (*Bišamontenzó*). Barevná dřevěná socha. 14. století. Místo: Muzeum umění Uehara.

Obr. příloha 9: Ebisu v *Noragami* s jeho hlavní *šinki* Iwamim. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami 7*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371379-4. S. 99.

Obr. příloha 10: Ebisu v *Noragami* v dlouhém kabátu s maskovanými *ajakaši* okolo sebe. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 8 (*Noragami 8*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371394-7. S. 89.

Obr. příloha 11: Ebisu s jeho *šinki* Iwamim v *Noragami* ve formálním oděvu při návštěvě Takamagahary. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 7 (*Noragami 7*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371379-4. S. 56–57.

Obr. příloha 12: Socha Ebisua. 恵比寿様について. Online. ぎふ七福神, 2024. Dostupné z: <https://gifu7fukujin.com/ebisu/>. [citováno 2024-04-20].

Obr. příloha 13: Izanami v *Noragami* z pohledu Jata. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371402-9. S. 3.

Obr. příloha 14: Izanami v *Noragami* z pohledu Ebisua. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 9 (*Noragami 9*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2013. ISBN 978-4-06-371402-9. S. 5.

Obr. příloha 15: Pravá podoba Izanami v *Noragami*. あだちとか (ADAČITOKA). ノラガミ 10 (*Noragami 10*). 東京 (Tokio): 講談社 (Kódanša), 2014. ISBN 978-4-06-371412-8. S. 39.

Obr. příloha 16: Izanami a Izanagi při tvoření japonských ostrovů. 小林永濯 (KOBABAŠI Eitaku). 天之瓊矛を以て滄海を探るの図 (*Ten no nuhoko motte sókai saguru no zu*, „Obraz prohledávání moře nebeským kopím ozdobeným drahokamy“). Barevný obraz. Druhá polovina 80. let 18. století.

Obrazové přílohy

Obr. příloha 1: Obálka čtvrtého svazku *Noragami* s Kofuku a její *šinki* Daikokuem

Obr. příloha 2: Kofuku s Daikokuem na setkání božstev v Takamagahaře

Obr. příloha 3: Binbógami (nalevo)

Obr. příloha 4: Bišamonten v *Noragami* ve formálním oděvu s její *šinki* Kazumou

Obr. příloha 5: Bišamonten v *Noragami* ve svém současném bojovém oděvu

Obr. příloha 6: Bišamonten v *Noragami* ve svém předchozím bojovém oděvu

Obr. příloha 7: Bišamonten v *Noragami* při návštěvě Takamagahary

Obr. příloha 8: Socha Bišamontena

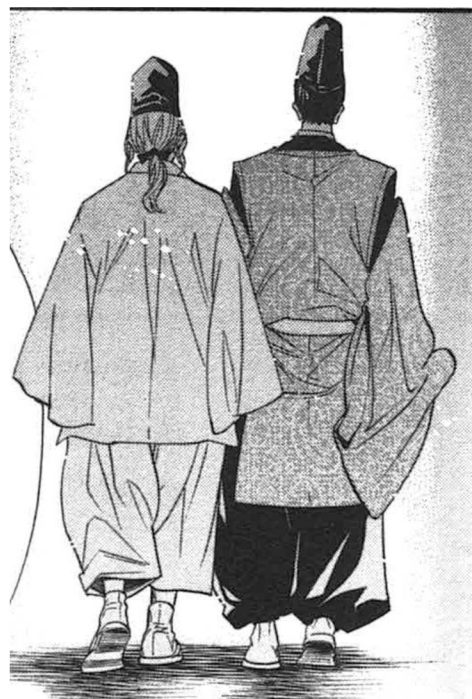
Obr. příloha 9: Ebisu v *Noragami* s jeho hlavní šinki Iwamim

Obr. příloha 10: Ebisu v *Noragami* v dlouhém kabátu s maskovanými *ajakaši* okolo sebe

Obr. příloha 11: Ebisu s jeho šinki Iwamim v *Noragami* ve formálním oděvu při návštěvě Takamagahary

Obr. příloha 12: Socha Ebisua

Obr. příloha 13: Izanami v *Noragami* z pohledu Jata

Obr. příloha 14: Izanami v *Noragami* z pohledu Ebisua

Obr. příloha 15: Pravá podoba Izanami v *Noragami*

Obr. příloha 16: Izanami a Izanagi při tvoření japonských ostrovů

